

Notat

Politisk aftale om en hjælpepakke på socialområdet, der skal modvirke konsekvenserne af coronakrisen

Coronakrisen har været svær for udsatte mennesker og mennesker med handicap. Deres botilbud eller døgninstitution er underlagt besøgsforbud for at undgå smittespredning og passe på dem, der er særligt sårbare overfor virus. Og deres dag- eller aktivitets- og samværstilbud har været lukket ned eller omlagt til digitale aktiviteter. For socialt udsatte mennesker og mennesker med handicap er det ellers for mange den vigtigste kilde til fællesskaber og socialt samvær. Det har skabt ensomhed og dårlig trivsel hos mange mennesker.

Derfor er budgetpartierne i Socialudvalget (S, Ø, SF, RV, Å og V) blevet enige om et forhandlingsoplæg til Overførselssagen for 2019-2020, der skal modvirke de sociale konsekvenser, som coronakrisen har medført for udsatte mennesker og mennesker med handicap i Københavns Kommune. Aftalen har særligt fokus på fællesskabende aktiviteter, der kan gennemføres fysisk, og ikke nødvendigvis er afhængige af digitale løsninger, men som stadig er sundhedsforsvarlige. Aktiviteterne skal modvirke ensomhed og give indhold i hverdagen. Partierne noterer sig i den forbindelse med tilfredshed, at Socialforvaltningen i servicetjekket af beredskabsplanerne har særligt fokus på at få genåbnet dag- samt aktivitets- og samværstilbud. Partierne glæder sig også over, at rengøring hos udsatte borgere er skruet op til det normale niveau før corona-krisen. Partierne opfordrer også forvaltningen til fortsat at benytte sig af de velfærdsteknologiske og digitale muligheder til at mindske ensomheden i det omfang, som borgerne kan profitere af det.

Den sociale isolation og nedlukningen af samfundet har også været svær for borgere i eget hjem eller dem, der lever på gaden. Det kan have accelereret udviklingen af sociale problemer. Derfor vil partierne med aftalen også imødegå evt. negative sociale konsekvenser som fx øget konfliktniveau i familier, social isolation der fører til mere misbrug og psykiske lidelser. Der kan også være vanskeligheder med at fastholde uddannelse eller arbejde, ligesom der kan have været udfordringer med at profitere af sociale tilbud, der under nedlukningen kan have været omlagt til digitale løsninger.

Den 24. april 2020 vedtog samtlige partier i Folketinget "Aftale om initiativer for sårbare og udsatte grupper i forbindelse med COVID-19", hvor der er afsat midler til en række frivillige organisationers arbejde med socialt udsatte. Socialudvalgets aftale understøtter de københavnske initiativer, der måtte udspringe af den nationale aftale, bl.a. ved at Socialforvaltningen understøtter NGO'ernes arbejde.

Sundheds- og Omsorgsudvalget har ligeledes indgået en aftale om en hjælpepakke på ældreområdet. Da borgere med handicap og psykiske lidelser bliver påvirket på samme måde som ældre af besøgsforbud og

10. maj 2020

Sagsnummer
2020-0102178

Dokumentnummer
2020-0102178-6

Center for Socialpolitik og
Udvikling
CSU - Børn og Udvikling
Bernstorffsgade 17-21
1577 København V

EAN-nummer
5798009683366

nedlukning af samfundet, indgår initiativer fra Sundheds- og Omsorgs-udvalgets aftale, hvor problemstillingen er den samme, også i denne aftale.

Personaleressourcer

I en tid med stor uvished, utryghed og mangel på socialt samvær er der et særligt behov for at skabe stabilitet og tryghed omkring botilbud, sikre, at det er kendte medarbejdere, borgerne møder, og at der er medarbejdere nok. Derfor vil Socialforvaltningen fastansætte medarbejdere til at kompensere for det øgede fravær og det øgede behov for personaleressourcer, som foranstaltningerne til at undgå smitte har medført indtil nu, og som de også vil medføre i en længere periode fremover. Medarbejderne fastansættes frem for at bruge vikarer. Det vil give mere ro hos borgerne, da de vil møde kendte ansigter i deres dagligdag, det vil give bedre mulighed for planlægning af aktiviteter, og det vil samtidig være med til at minimere risikoen for smittespredning på tilbuddene.

Socialforvaltningen forventer, at der i den kommende tid vil komme udgifter til ekstra personale i forbindelse med, at der skal sikres behørig afstand, hygiejne og rengøring for at hindre smittespredning, når vi skal normalisere forvaltningens aktiviteter. Samtidigt forventer Socialforvaltningen at se et stigende sygefravær i den kommende tid med følgende stigende behov for at anvende vikarer.

Der kan finansieres godt 50 fuldtidsstillinger for bevillingen, som vil reducere behovet for ekstra vikarmidler, idet tilbuddene dermed forventes selv at kunne dække hjemsendelse. Der må dog fortsat forventes behov for ekstraordinær støtte til tilbud, der i perioder kan være særligt belastet.

Forventet ekstraordinær udgift: 2 mio. kr./mdr. Udgiften vil blive opgjort til ØU som direkte COVID-19 relateret, der forventes dækket. Dertil kommer udgifter til driften af omsorgspladserne Solterrasserne og nødherberget Bavnehøjhallen samt udgifter forbundet med at åbne aktivitetstilbuddene på en sundhedsforsvarlig måde

Indsatser mod ensomhed

Som led i håndteringen af coronakrisen og minimeringen af smittespredning på sociale tilbud, er der indført en række nødvendige restriktioner på botilbud og for borgere i eget hjem. Fx besøgsforbud på botilbud og andre begrænsninger i, hvor mange der kan samles på botilbudet. Samtidig har mange borgere, der bor i eget hjem oplevet at få omgørelse eller nedskalering på deres indsats. Det har haft og har fortsat betydelige konsekvenser for den generelle trivsel og oplevelse af livskvalitet blandt, borgere med sindslidelse, udsatte borgere og borgere med handicap i København. Mange oplever savn eller ensomhed, eller trives ikke uden den daglige struktur, som de er vant til. Derfor ønsker aftalepartierne at styrke Socialforvaltningens indsatser mod ensomhed.

Aktiviteter og ledsagelse

Mens landet har været lukket ned, har mange socialt udsatte borgere og borgere med handicap opholdt sig meget hjemme på bo- og døgninstitutionerne. Den fysiske aktivitet og det sociale samvær med andre har været begrænset. I takt med, at landet åbnes mere og mere, og det fra sundhedsmyndighedernes side vurderes forsvarligt at være aktive

udendørs, vil Socialforvaltningen gerne understøtte borgernes muligheder for at komme ud, være fysisk aktive og være sammen med andre på en sundhedsforsvarlig måde. Der afsættes derfor midler til dels at arrangere udendørs aktiviteter for mindre grupper af borgere og dels til ledsagelse af borgere, der ellers ikke ville have mulighed for at komme ud.

Forventet ekstraordinær udgift: 1,5 mio. kr./mdr. Udgiften er afledt af COVID-19. Det skal afklares om udgiften kræver særskilt behandling i forbindelse med overførselssagen.

Øget tid til 1-1 samvær/støtte til social kontakt

Besøgsforbud og restriktioner vedr. socialt samvær og aktiviteter generelt fordrer, at medarbejderne på botilbud har særligt fokus på at understøtte den enkelte borger i at få dækket behov for social kontakt og fastholde sociale relationer. Ved at opnormere personaleressourcerne svarende til 1 time ekstra pr. beboer pr. måned i 4 måneder øges den enkelte borgers mulighed for individuel tid med en medarbejder. Tiden kan fx benyttes til udvidet hjælp til at benytte virtuelle muligheder for socialt samvær med pårørende, til ekstra tid til hygge og snak med medarbejderen.

Forventet ekstraordinær udgift: 3,1 mio. kr. (15 min. pr. uge pr. beboer) Udgiften er afledt af COVID-19. Det skal afklares om udgiften kræver særskilt behandling i forbindelse med overførselssagen.

Afholdelse af aktiviteter på bo- og døgntilbud

For at sikre, at alle bo- og døgntilbud har muligheder for at arbejde med aktiviteter til understøttelse af trivsel i en hverdag med COVID-19 afsættes en pulje til aktivitets- og trivselsfremmende tiltag.

Det enkelte tilbud kan selv afgøre, hvordan midlerne skal understøtte aktiviteter. Aktiviteterne kan blandt andet tage udgangspunkt i de gode erfaringer, tilbuddene allerede har gjort i forhold til alternative aktiviteter og socialt samvær under nedlukningen.

Forventet ekstraordinær udgift: 2 mio. kr. Udgiften er afledt af COVID-19. Det skal afklares om udgiften kræver særskilt behandling i forbindelse med overførselssagen.

Lempede besøgsrestriktioner

I forbindelse med den statslige aftale blev det aftalt, at "det gældende besøgsforbud på anbringelsessteder og botilbud skal lempes på en måde, så de sundfaglige retningslinjer iagttages og risikoen for smitte ikke øges".

Før der kan åbnes for besøg på forsvarlig vis, skal en række fysiske forhold være på plads. Forvaltningen er påbegyndt en undersøgelse af fysiske rammer såvel ude som inde på botilbud og døgninstitutioner for at kunne tilvejebringe konkrete løsningsforslag, der matcher det enkelte tilbud. Samtidig skal medarbejderne klædes på til at kunne guide og vejlede de pårørende i hensigtsmæssig adfærd. Sundhedsstyrelsen og Socialministeriet har endnu ikke udarbejdet det konkrete forslag til lempelse af besøgsrestriktionerne, og forvaltningen arbejder derfor fortsat efter de hidtil gældende.

Der forventes at være udgifter forbundet med etablering af de nødvendige rammer. Forvaltningen vil løbende opføre udgifterne til ØU som direkte COVID-19 relaterede, der forventes dækket.

Peer-to-peer indsatser

Mennesker, der selv har gennemlevet psykiske vanskeligheder, kan udgøre en unik og virksom ressource i indsatsen over for andre mennesker med psykiske lidelser. Derfor udvikler og udvider Socialforvaltningen brugen af *peers*, dvs. medarbejdere med brugerbaggrund. Under coronakrisen har forvaltningen udviklet digitale løsninger til at fastholde peer medarbejderens relation til borgeren. Forvaltningen vil med forslaget udbygge og videreføre det digitale tilbud. Indsatsen er både rettet mod borgere i eget hjem og borgere i botilbud

Forventet ekstraordinær udgift: 0,2 mio. kr. Udgiften er afledt af COVID-19. Det skal afklares om udgiften kræver særskilt behandling i forbindelse med overførselssagen.

Ferieaktiviteter til børn og unge

I den statslige hjælpepakke er det blevet prioriteret at afsætte midler til, at en række civilsamfundsorganisationer kan afholde fejrelejre for udsatte børn og unge for at give dem et pusterum fra hverdagen og deltagelse i aktive fællesskaber. Socialforvaltningen vil supplere denne indsats ved at arrangere ferieaktiviteter i byen på en sundhedsforsvarlig måde. Supplementet består i, at kommunens tilbud vil være dagsaktiviteter, som vil foregå forskellige steder i byen, hvorimod de statsligt finansierede initiativer er ferieophold, der strækker sig over længere perioder og væk fra byen. Desuden har kommunen mulighed for at tilbyde mere specialiserede, specialpædagogiske aktiviteter, der kan rumme en målgruppe med større behov end dem, der kan deltage i aktiviteter drevet af frivillige.

Aktiviteterne afholdes i skolernes sommerferie og vil være særligt rettet mod de børn og unge, der ikke har mulighed for at komme afsted på ferie, enten som følge af, at deres familier ikke har ressourcerne til det, eller fordi det formentligt ikke bliver muligt at rejse til udlandet i år. Særligt begrænsningen i mulighederne for at rejse til udlandet kan ramme børn og unge i udsatte boligområder, som ellers ville have rejst til familie i udlandet, og hvor indlandsrejser ikke er en mulighed.

Forvaltningen vil frem mod sommerferien afklare med KEJD og KFF, hvilke muligheder der er for brug af kommunens faciliteter som skoler, haller, biblioteker mv.

Forventet ekstraordinær udgift: 2 mio. kr. Udgiften er afledt af COVID-19. Det skal afklares om udgiften kræver særskilt behandling i forbindelse med overførselssagen.

Udsatte borgere og hjemløse

I den nationale hjælpepakke fra Social- og Indenrigsministeriet er der afsat midler til NGO'er og private tilbud på bl.a. udsatteområdet, hvor hjemløse kan have særligt vanskeligt ved at sikre sig mod smitte og har brug for at blive taget godt hånd om, hvis de bliver syge. Det gælder bl.a. midler til nødovernatningstilbud og opsøgende indsatser for misbrugere. Desuden har private fonde afsat midler til indsatser for gadens folk og andre, der trænger til en særlig håndsækning. Socialudvalget

værdsætter den store indsats fra NGO'er og private aktører og samarbejdet om i fællesskab at sikre overnatning, omsorg for syge og hygiejne for de mest udsatte borgere i København.

Socialudvalget ønsker at supplere den nationale hjælpepakke med styrkede kommunale indsatser for udsatte grupper. Socialforvaltningen oprettede som noget af det første ekstra kapacitet til nødovernatning og særlige omsorgspladser for syge hjemløse, som er smittet med coronavirus. Samtidig blev der hurtigt etableret tilbud om udgående misbrugsbehandling for at øge tilgængeligheden i den aktuelle situation, hvor nogle udsatte borgere og hjemløse ikke kan møde frem til opstart eller vedligehold af misbrugsbehandling. Der er i dag udgående misbrugsbehandling på Indre Vesterbro i tilknytning til stofindtagelsesrummene. Socialudvalget ønsker at styrke denne indsats, sådan at flere udsatte borgere og hjemløse i den aktuelle situation kan modtage misbrugsbehandling på gaden. Det foreslås at styrke den fremskudte misbrugsbehandling i den resterende del af 2020 til det dobbelte af, hvad indsatsen er i dag.

Forventet ekstraordinær udgift: 1,1 mio. kr. i alt. Udgiften er afledt af COVID-19. Det skal afklares om udgiften kræver særskilt behandling i forbindelse med overførselssagen.

Opsporing af børn, familier og borgere, som Socialforvaltningen ikke har nået som følge af coronakrisen

For mange udsatte borgere har coronakrisen betydet, at de har udviklet eller forværret deres sociale problemer. Konflikter i hjemmet eskaleres fordi vi er så meget sammen, usikkerheden forværrer angstsymptomer, og for nogle dulmes det med alkohol. I den statslige hjælpepakke er der afsat midler til en række civilsamfundsorganisationer til en opsøgende og rådgivende indsats fx TUBA, Mødrehjælpen, Blå Kors, Kirkens Korshær, SIND mfl. Da mange af disse tilbud er anonyme, henvises borgerne kun til de kommunale tilbud, hvis borgerne selv ønsker det. Det er særligt problematisk på børneområdet.

Socialforvaltningen vil supplere indsatsen i civilsamfundet med en opsøgende og rådgivende social indsats overfor de borgere, som Socialforvaltningen ikke har nået eller som ikke har henvendt sig til Socialforvaltningen for hjælp under nedlukningen af samfundet. Derfor vil Socialforvaltningen igangsætte følgende:

- Skole- og daginstitutionssocialrådgiverne vil sammen med skoler og daginstitutioner være særligt opmærksomme på børn, der udviser tegn på mistrivsel. Når man bliver opmærksom på et barn, der ikke trives, vil Socialforvaltningen lave en opsøgende indsats og tilbyde familierne rådgivning. Der skal være særligt fokus på elever i de ældste klasser, der endnu ikke er kommet i skole.
- Opsporing og indsatser til unge og voksne borgere, der pga. coronakrisen har udviklet psykiske problemer, misbrug, vold i hjemmet el.lign., men som pga. nedlukningen af samfundet ikke har henvendt sig til Socialforvaltningen. Der udarbejdes en informationskampagne, der opfordrer borgere til at søge rådgivning hos Socialforvaltningen. Borgere, der henvender sig, kan få støtte via et tilbud, der etableres under Grib København. Tilbuddet kan bestå i afklaringsamtaler og 1:1 eller gruppebaserede indsatser.

Forventet ekstraordinær udgift: 3,5 mio. kr. Udgiften er afledt af COVID-19. Det skal afklares om udgiften kræver særskilt behandling i forbindelse med overførselssagen.

Understøttelse af børn og unges skolegang og uddannelse

Nedlukningen af samfundet har gjort det svært at fastholde gode skole- og uddannelsesforløb – særligt for udsatte børn og unge og børn og unge med handicap. Det er særligt kritisk, da uddannelse er den vigtigste faktor at kunne leve et godt og selvstændigt liv.

Det er der også en erkendelse af i Folketinget, som derfor i den statslige hjælpepakke afsatte midler til lokale indsætter, der kan medvirke til at lukke udsatte elevers faglige huller som følge af nedlukningen, som fx turboforløb, læringscamps, særligt tilrettelagte undervisningsforløb på skolerne og ekstra lektiecafeer. Der blev også afsat midler til fastholdelse af udsatte elever på ungdomsuddannelserne fx til øget indsats fra studenterrådgivningen, indsætter på STU og FGU, samt opsøgende indsætter fra studievejledning.

Nogle børn og unge er dog så ramt, at der vil være behov for en indsats i hjemmet for at få dem i skole, hvilket rækker ud over de midler, der er afsat fra statslig side. Derfor vil Socialforvaltningen:

- Tilbyde understøttende sociale indsætter for børn og unge i grundskolen og på ungdomsuddannelse, der pga. krisen har svært ved at følge deres uddannelse gennem fjernundervisning eller som er i risiko for ikke at starte op igen efter nedlukningen. Fx vil unge med angst eller autisme faktisk trives bedre med at være derhjemme, og vil derfor have svært ved at skulle tilbage til en hverdag med mange mennesker omkring dem. For børn og unge i grundskolen skal midlerne udmøntes i samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen, mens det for unge i målgruppen for ungdomsuddannelse skal forankres i regi af Københavns Ungeindsats.
- Socialforvaltningen er i gang med de indledende forsøg samme med Børne- og Ungdomsforvaltningen med en robot, hvor børn med angst kan følge undervisningen hjemmefra. Socialforvaltningen vil udbrede denne løsning til flere børn og unge, som på nuværende tidspunkt ikke kommer i skole, enten fordi de går i de ældre klasser, fordi de er i en risikogrube eller fordi de under krisen fx har udviklet angst.

Forventet ekstraordinær udgift: 4,4 mio. kr. Udgiften er afledt af COVID-19. Det skal afklares om udgiften kræver særskilt behandling i forbindelse med overførselssagen.

Tryghed i sundhed

Vi gennemlever lige nu en meget forvirrende, stressende og angstprovokerende tid, hvor vi er usikre på, hvor mange smitten rammer, hvor hårdt den rammer, og hvor man er bange for at smitte andre. Det gælder også Socialforvaltningens borgere. Derudover er mange af borgerne i risikogrupperne for at blive alvorligt syge pga. fysiske udfordringer, somatiske lidelser samt alder. For at imødegå bekymring hos borgere og pårørende og for at mindske risikoen for smitte hos udsatte borgere, vil Socialforvaltningen etablere en egentlig hygiejneorganisation, der har følgende formål:

- Oversætte sundhedsmyndighedernes hygiejne og forebyggelsesinitiativer til medarbejdere i hele SOF, og dele det med øvrige aktører, fx NGOer, der arbejder med udsatte borgere
- Hjælper hvis der er udbrud på et tilbud
- Underviser i alle tilbud i god hygiejne og gennemgår tilbuddenes hygiejne og forebyggelse af smittespredning
- Udarbejder vejledninger mv. og sikrer, at de implementeres i driften på de enkelte tilbud.
- Udarbejder information til borgere og pårørende om forebyggelse og hygiejne. Denne indsats understøttes helt konkret med en informationskampagne

Forventet ekstraordinær udgift: 3,5 mio. kr. Udgiften er afledt af COVID-19. Det skal afklares om udgiften kræver særskilt behandling i forbindelse med overførselssagen. Det er et forbehold for bevillingen, at den gøres varig i forbindelse med budgetforhandlingerne for 2021.

Understøttelse af samarbejdet med NGO'er

Socialudvalget ser NGO'erne på det sociale område som vigtige partnere ift. at modvirke konsekvenserne af nedlukningen af samfundet for de mest udsatte grupper, for udsatte børnefamilier og for børn og voksne med handicap. Derfor ønsker Socialudvalget, at forvaltningen fortsat er i tæt dialog med NGO'erne, anvender deres viden og erfaringer med at nå ud til målgrupperne og aktivt samarbejder om at understøtte hinandens indsatser.